

Olsztyn, 8 listopada 2021 r.

**Warmińsko-Mazurski
Urząd Wojewódzki
w Olsztynie**
10-575 OLSZTYN
Al. Marszałka Józefa Piłsudskiego 7/9

PS-II.431.2.8.2021

**Pan
Adam Ostrowski
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej**
ul. Kościuszki 28 a
19 – 300 Ełk

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 224), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej” przekazuję Panu wystąpienie pokontrolne.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ełku (ul. Kościuszki 28 a, 19-300 Ełk; NIP : 848-16-43-855; REGON : 790277132)

W okresie objętym kontrolą, a także w czasie prowadzenia kontroli wykonywanie zadań w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ełku nadzorował Pan Adam Ostrowski pełniący funkcję Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku od dnia 1 września 2005 roku.

(dowód: akta kontroli: 13, 24)

Kontrolę przeprowadził kontroler :

Paulina Sigiel – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – Oddział Zabezpieczenia Społecznego
- legitymacja służbowa nr 4/2020 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie,
- upoważnienie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 września 2021 roku nr FK-IV.0030.679.2021 do przeprowadzenia kontroli problemowej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ełku.

(dowód: akta kontroli: 6)

Kontrola została przeprowadzona w dniach od 4 października 2021 roku do 8 października 2021 roku. Odnotowano ją pod pozycją 1/2021 w książce kontroli prowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ełku.

(dowód: akta kontroli: 47)

Kontrola prowadzona była w trybie hybrydowym|:

- w dniach 4 - 6 października 2021 r. bez osobistej obecności kontrolera w siedzibie jednostki kontrolowanej, z wykorzystaniem narzędzi informatycznych do zgromadzenia materiału dowodowego, w celu ustalenia stanu faktycznego, a następnie dokonania oceny jednostki kontrolowanej, a także sformułowanie ewentualnych zaleceń pokontrolnych.

- w dniach 7-8 października 2021 r. w czasie których kontroler prowadził swoje czynności w siedzibie jednostki kontrolowanej.

Rozpoczęcie kontroli nastąpiło podczas wideokonferencji, w trakcie której okazano legitymację służbową kontrolera, poinformowano o zasadach kontroli w trybie hybrydowym, wymaganych dokumentach do kontroli oraz formach i terminie ich przekazania. Upoważnienie kontrolera do kontroli zostało przekazane do kontrolowanej jednostki za pośrednictwem e-PUAP. Kontrola zakończona została spotkaniem z Kierownikiem, w czasie której kontroler przekazał wstępne wnioski z przeprowadzonej kontroli oraz poinformował o przewidywanych terminach przekazania projektu wystąpienia pokontrolnego.

Akta przeprowadzonej kontroli dostępne są w systemie EZD pod nr sprawy PS-II.431.2.8.2021

Zakres kontroli:

- **przedmiot kontroli**
przedmiotem kontroli była ocena realizacji przez samorząd terytorialny zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- **okres objęty kontrolą**
kontrolą objęto okres świadczeniowy 2019/2020 (od 1 października 2019 roku do 30 września 2020 roku).

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 2 pkt 1, art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224) oraz art. 28 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1464) w związku z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2021 poz. 877 ze zm.) – *zwanej dalej ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie**.

USTALENIA KONTROLI

Na podstawie dokumentów otrzymanych w toku kontroli oraz danych wykazywanych przez jednostkę w sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z zakresu funduszu alimentacyjnego za kwartał IV 2019 oraz kwartał I, II i III 2020 roku - przekazywanych za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej, dokonano następujących ustaleń:

1. W jednostce kontrolowanej, w okresie świadczeniowym 2019/2020 (od 1 października 2019 roku do 30 września 2020 roku) na świadczenia wypłacane z funduszu alimentacyjnego finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa - w rozdziale 85502 - wydatkowano kwotę **468 657,00 zł (1204 świadczeń)**.
2. Ogółem kwota zwrotów od dłużników z tytułu wypłaconych przez jednostkę kontrolowaną świadczeń z funduszu alimentacyjnego - w okresie świadczeniowym 2019/2020 (od 1 października 2019 roku do 30 września 2020 roku) - wynosiła **222 971,10 zł**, co stanowiło **47,58 %** wypłaconych w tym okresie świadczeń.
3. Łączne zadłużenie dłużników alimentacyjnych, wobec Skarbu Państwa, powstałe z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego – narastająco do dnia 30 września 2020 roku – wynosiło **5 520 301,45 zł**.
4. Zgodnie z art. 27 ust. 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – 40% kwoty odzyskanej z tytułu należności od dłużnika alimentacyjnego stanowi dochód własny gminy organu właściwego wierzyciela uzyskany z realizacji zadań w rozdziale 85502 – w gminie kontrolowanej, stanowiło to:
 - **10 716,11 zł** - w IV kwartale 2019 roku;
 - **32 270,54 zł** - w okresie I, II i III kwartału 2020 roku.

Organ właściwy jednostki kontrolowanej - z uzyskanego dochodu (w trybie art. 27 ust. 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów) w okresie IV kwartału 2019 roku na realizację zadań w rozdziale 85502 przeznaczył kwotę **0,00 zł**, natomiast w I, II i III kwartale 2020 roku przeznaczył na ten cel kwotę w wysokości **0,00 zł**.

(dowód: akta kontroli: 17-19, 23)

I. Organizacyjne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

Gmina Ełk liczy ok. 11 600 mieszkańców. Organem właściwym, zobowiązanym na tym obszarze do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów jest Wójt Gminy Ełk.

Zgodnie z upoważnieniami, wydanymi przez Wójta Gminy Ełk zadania z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów realizował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku wykonywał swoją działalność na podstawie Statutu, nadanego mu w drodze uchwały Nr LIII/412/2013 Rady Gminy Ełk z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie nadania Statutu Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Ełku wraz ze zmianami wprowadzonymi w drodze uchwały:

1. Nr XVIII/115/2015 Rady Gminy Ełk z dnia 30 października 2015 r. w sprawie zmian do statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku;
2. Nr XXIV/157/2016 Rady Gminy Ełk z dnia 26 lutego 2016 r. w sprawie zmian do statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku;
3. Nr XLVII/333/2017 Rady Gminy Ełk z dnia 30 czerwca 2017 r. w sprawie zmian do statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku;
4. Nr XXIII/144/2019 Rady Gminy Ełk z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie zmian do statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku;

5. Nr XXX/190/2020 Rady Gminy Ełk z dnia 30 czerwca 2020 r. w sprawie zmian do statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku;

Statut jednostki w § 4 pkt 4 określał, realizowane przez GOPS w Ełku, zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Organizację wewnętrzną, zasady funkcjonowania oraz zadania jednostki kontrolowanej określał Regulamin Organizacyjny GOPS w Ełku wprowadzony Zarządzeniem Nr 10/2021 Kierownika GOPS w Ełku z dnia 7 lipca 2021 r. który unieważnił zarządzenie Nr 10/2015 z dnia 27 maja 2015r. w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ełku

Regulamin ten, określał w § 2, iż Ośrodek działa min. na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

(dowód: akta kontroli: 28, 30, 38)

II. Kadra realizująca zadania objęte kontrolą

W trakcie kontroli ustalono, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku był organizacyjnie przygotowany do wykonywania zadań objętych kontrolą.

Zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów realizował pracownik zatrudniony na stanowisku starszego inspektora ds. funduszu alimentacyjnego, na umowę o pracę na czas nieokreślony. W dniu rozpoczęcia kontroli pracownik posiadał aktualny zakres czynności.

(dowód: akta kontroli: 27, 33, 34, 39, 40)

W jednostce kontrolowanej wydawanie decyzji z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, a także prowadzenie postępowań w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz zgłaszania do BIG odbywało się na podstawie zarządzeń 4/2014 z dnia 10 grudnia 2014 r. oraz 15/2014 z dnia 18 grudnia 2014 r. w sprawie udzielenia Kierownikowi GOPS Ełk upoważnienia do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i do wydawania w tych sprawach decyzji oraz upoważnienia do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego a także wydawania w tych sprawach decyzji. Pracownik merytoryczny posiada stosowne upoważnienie Wójta Gminy Ełk na podstawie zarządzenia 157/2020 z 20 lipca 2020 r. do prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń z funduszu oraz do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych i prowadzenia postępowania i przekazywania do biura informacji gospodarczej informacji o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego.

(dowód: akta kontroli: 12, 33-34)

W okresie objętym kontrolą pracownik Ośrodka wykonujący kontrolowane zadania - nie uczestniczył żadnych szkoleniach. Z pisemnego wyjaśnienia otrzymanego od Kierownika jednostki kontrolowanej wynika, iż powodem braku uczestnictwa w szkoleniach był w tym czasie brak ofert z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, a następnie ogłoszenie na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV – 2. Kontroler zwrócił uwagę na konieczność szkolenia pracowników merytorycznych oraz udzielił kierownikowi GOPS stosownego instruktażu, ze wskazaniem możliwości korzystania ze szkoleń organizowanych również w formie online.

(dowód: akta kontroli: 31)

III. Techniczne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

Na podstawie danych uzyskanych od Kierownika jednostki oraz przeprowadzonego protokołu oględzin Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku znajduje się pod adresem ul. Kościuszki 28 a, 19-300 Ełk. GOPS usytuowany jest na drugim piętrze w budynku Urzędu Gminy. Budynek wyposażony jest w windę.

Realizacją kontrolowanego zadania zajmuje się 1 osoba. Pracownik działu funduszu alimentacyjnego zajmuje jedno pomieszczenie o powierzchni ok. 16 m². Stanowisko pracy wyposażone jest w niezbędny sprzęt i urządzenia komputerowe. Interesanci są przyjmowani bezpośrednio przy stanowisku pracy starszego inspektora do spraw funduszu alimentacyjnego. W pokoju pracownika znajduje się stół umożliwiający uzupełnienie dokumentów. Na korytarzu wystawione są krzesła, które umożliwiają oczekiwanie oraz stoliki.

Z pisemnej informacji Kierownika Ośrodka wynika, że wywiady przeprowadzane są w siedzibie Ośrodka w pomieszczeniu biurowym pracownika Sekcji Funduszu Alimentacyjnego. W pomieszczeniu podczas przeprowadzania wywiadu znajduje się pracownik, który przeprowadza wywiad alimentacyjny oraz dłużnik. Wywiady przeprowadzane są – za zamkniętymi drzwiami - z zachowaniem zasad ochrony danych osobowych oraz zachowaniem poufności.

(dowód: akta kontroli: 21, 25, 27)

Z przedstawionej kontrolującym dokumentacji wynika, że GOPS w Ełku ma wykupioną licencję z Sygnity Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie na korzystanie z oprogramowania do obsługi min. Funduszu Alimentacyjnego. Kierownik GOPS przedłożył dokumenty, dotyczące m.in. formy regulowania zobowiązań związanych z zakupem licencji.

(dowód: akta kontroli : 26, 32)

Zgodnie z art. 8a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz z art. 12a ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 389, 2320) od dnia 1 lipca 2015 roku organ właściwy wierzyciela zobowiązany jest do przekazywania do wszystkich sześciu biur informacji gospodarczych informacji o wysokości zadłużenia dłużników alimentacyjnych.

W dniu rozpoczęcia kontroli w jednostce kontrolowanej powyższe informacje przekazywano do wszystkich sześciu biur i są to:

1. Krajowy Rejestr Długów – od dnia 27.11.2015 r.
2. Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej - od dnia 04.09.2017 r.
3. ERIF Biuro Informacji Gospodarczej S.A. - od dnia 24.11.2015 r.
4. Biuro Informacji Gospodarczej InfoMonitor S.A. - od dnia 27.11.2015 r.
5. Krajowa Informacja Długów Telekomunikacyjnych KIDT – od dnia 17.05.2016 r.
6. Dun & Bradstreet Międzynarodowe Biuro Informacji Gospodarczej S.A. (Dun & Bradstreet mBIG) – od dnia 11.08.2021 r.

W okresie objętym kontrolą funkcjonowało 6 biur informacji gospodarczych. W GOPS Ełk informacje gospodarcze przekazywano jedynie do pięciu z sześciu biur, jednakże – na dzień rozpoczęcia kontroli - od dnia 11 sierpnia 2021 r. Ośrodek przekazuje informacje gospodarcze do wszystkich sześciu biur.

(dowód: akta kontroli: 35)

IV. Skargi z zakresu spraw objętych kontrolą

Z informacji sporządzonej przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku wynika, że w okresie objętym kontrolą Ośrodek nie rozpatrywał żadnej skargi dotyczącej spraw z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

(dowód: akta kontroli: 29)

V. Analiza prowadzonych postępowań administracyjnych oraz podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku prowadził:

- **77 postępowań** administracyjnych w sprawach związanych z rozpatrzeniem wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (decyzje przyznające).

W kontrolowanym okresie prowadzono **2 postępowania dotyczące odmowy przyznania świadczeń** z funduszu alimentacyjnego, **8 postępowań** (w tym cztery umorzenia) administracyjne w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych oraz **1 postępowanie** dotyczące ustalenia wysokości **nienależnie pobranych świadczeń** z funduszu alimentacyjnego i ich zwrotem.

(dowód: akta kontroli: 14, 41-43, 46)

Ustalono również, że w okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku podejmował działania wobec **119** dłużników alimentacyjnych, tj.:

- **43** dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym był Wójt Gminy Ełk,
- **53** dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym był wójt/burmistrz/prezydent innej gminy,
- **23** dłużników, dla których nie można było ustalić organu właściwego.

(dowód: akta kontroli: 15, 44-45)

W okresie objętym kontrolą do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku wpłynął jeden wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego w trybie art. 3 ust. 1, natomiast nie wpłynęły żadne wnioski o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego w trybie art. 3 ust. 5 pkt 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Założono, że losowy dobór próby badawczej dokonany zostanie w oparciu o profesjonalny osąd kontrolera spośród wszystkich postępowań administracyjnych w zakresie ustalania uprawnień do świadczeń z funduszu alimentacyjnego i uznania dłużników za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych oraz ze wszystkich spraw z zakresu podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku w okresie objętym kontrolą.

Kontroli i analizie poddano:

1. Sprawy z zakresu prowadzonych postępowań administracyjnych

Łącznie kontroli i analizie poddano **8 spraw** z zakresu realizacji ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w których prowadzono **12** postępowań administracyjnych, zakończonych wydaniem decyzji w tym:

- **5 spraw** związanych ze świadczeniami z funduszu alimentacyjnego, w których prowadzono postępowania administracyjne zakończone wydaniem decyzji ustalających uprawnienia do pobierania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- **1 sprawę** związaną ze świadczeniami z funduszu alimentacyjnego, w której prowadzono postępowanie administracyjne zakończone wydaniem decyzji odmawiającej uprawnienia do pobierania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- **1 sprawę** związaną z ustaleniem nienależnie pobranych świadczeń i żądaniem ich zwrotu,
- **1 sprawę** związaną z uznaniem dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

(dowód: akta kontroli: 8, 14, 41-43, 46)

2. Sprawy z zakresu działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych

Łącznie kontroli i analizie poddano **8 spraw** z zakresu podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych określonych ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – dotyczących 8 dłużników alimentacyjnych, w tym wobec:

- **4 dłużników**, dla których organem właściwym był Wójt Gminy Etk;
- **4 dłużników**, dla których organem właściwym był wójt/burmistrz/prezydent innej gminy.

Akta spraw z zakresu prowadzonych postępowań administracyjnych, jak i podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych analizowano pod kątem prawidłowości i terminowości prowadzonych postępowań i działań.

(dowód: akta kontroli: 8, 15, 44-45)

VII. Ustalone uchybienia i nieprawidłowości

W czasie prowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono:

- **Uchybienie o charakterze powtarzalnym tj.**

1. W **1 przypadku**, co stanowiło **5,00 %** ogółu poddanych kontroli i analizie postępowań administracyjnych, nie informowano strony postępowania o toczącym się postępowaniu w sprawie wydania decyzji niezgodnej z żądaniem strony. Zgodnie z art. 10 oraz art. 79a § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2020 roku, poz. 256), w postępowaniu wszczętym na żądanie strony, informując o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, organ administracji publicznej jest obowiązany do wskazania przesłanek zależnych od strony, które nie zostały na dzień wysłania informacji spełnione lub wykazane, co może skutkować wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem strony.

Dotyczy decyzji: 4740.000087.2019 z dnia 3 grudnia 2019 r.

(dowód: akta kontroli: 42)

Skutek ustalonego uchybienia:

Powyższe uchybienie skutkowało niezapewnieniem stronie postępowania czynnego udziału w postępowaniu administracyjnym oraz brakiem możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.

Przyczyną powstania stwierdzonego uchybienia jest niewystarczający nadzór Kierownika GOPS nad realizacją bieżących zadań objętych kontrolą.

Do projektu wystąpienia pokontrolnego nie zostały złożone zastrzeżenia.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

1. Bezwzględne stosowanie procedur wynikających art. 10 oraz z art. 79a § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2021 poz.735) w zakresie odmowy prawa do świadczeń.

Proszę Pana Kierownika o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, w terminie **14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia**, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń pokontrolnych, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

**WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
*Artur Chojecki***